

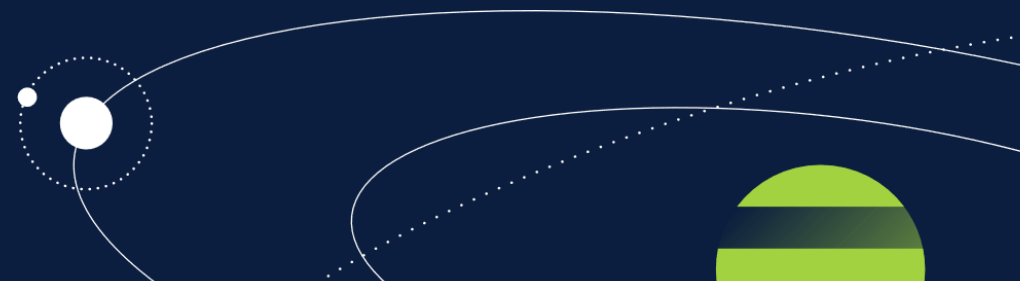
Viešųjų pirkimų savaitinis naujienlaiškis

2024 m. sausio 1-7 d.

2024 m. 1 savaitė

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

Mielieji,

Metų pradžia viešųjų pirkimų politikos ir praktikos formuotojams prasidėjo iš lėto. Dėl to šįkart pristatome tik vieną iš dviejų kasacinio teismo nutarčių.

Apžvelgiamos teisės aiškinimo taisyklės susijusios su tiekėjams ir perkančiosioms organizacijoms labai svarbiais melagingos informacijos vertinimo ir dalyvių pašalinimo iš konkursų institutais.

Vis dėlto, mūsų vertinimu, pristatomoje kasacinio teismo nutartyje yra nemažai diskutuotinų aspektų tiek dėl pačios informacijos pripažinimo melaginga, tiek iš to išplaukiančių padarinių. Todėl šįkart kartu su kasacinio teismo išaiškinimais pateikiame ir savo komentarus.

Nenuostabu, nes, viena vertus, susiduriame su specifinėmis teisės normomis, antra vertus, šioje srityje susikerta bendrosios skaidrumo ir sąžiningumo vertybės su perkančiajai organizacijai tiekėjo sukuriamu pasitikėjimo ryšiu.

Gero skaitymo!

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

1-ąją naujų metų savaitę nebuvo priimta viešųjų pirkimų sričiai reikšmingų teisės aktų.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

1. **VPT: atnaujino** Pirkimų specialistų žinių patikrinimui skirtą Socialiai atsakingų pirkimų mokymų modulį (**XII modulis**). Mokymų modulis atnaujintas atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimų pasikeitimus ir į Socialiai atsakingų pirkimų gaires, įtraukiant rekomenduojamų socialinių kriterijų pavyzdžius.

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas: informacijai pripažinti melaginga reikia nustatyti sąmoningą tiekėjo siekį suklaidinti; VPJ 46 str. 4 d. 4 p. taikymas nepriklauso nuo to, ar kiti tikrovę atitinkantys dokumentai yra pakankami kvalifikacijos atitikčiai nustatyti; tiekėjui leidžiama apsivalyti tik kitame pirkime (UAB „Eirta“ v. VŠĮ Respublikinė Šiaulių ligoninė), 2024-01-04

Ieškovė tiekėja viešajame pirkime turėjo įrodyti savo profesinį pajėgumą ir pateikti duomenis, kad bent pagal vieną sutartį yra įvykdžiusi atitinkamos vertės visuomeninės paskirties negyvenamųjų pastatų *statybos* darbus. Pagal pirkimo sąlygas šiam pajėgumui įrodyti tiekėjai galėjo pateikti sutartis, kurias jie vykdė ne vieni (kartu su partneriais ar subrangovais), tačiau tokiu atveju bus vertinama būtent dalyvio, o ne su juo anksčiau bendradarbiavusių ūkio subjektų atliktų darbų vertė.

Ieškovė su pasiūlymu nurodė 19 sutarčių, kurių vertė daugiau nei tris kartus viršijo reikalaujamą statybų darbų vertę, tačiau galiausiai ji buvo pripažinta pateikusi melagingą informaciją, nes iš deklaruojamos darbų vertės nebuvo išskaičiavusi kai kurių paslaugų (pvz., projektavimo) ir kitų subjektų atliktų darbų vertės. Šalių ginčas kilo dėl tiekėjos pateiktos informacijos pripažinimu melaginga ir iš šio sprendimo kylančių padarinių.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, palikdamas nepakeistus pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų sprendimus, ieškovės kasacinį skundą atmetė.

Pirma, kasacinis teismas konstatavo, kad pirkimo sąlyga, pagal kurią buvo įrodinėjamas ūkio subjektų profesinis pajėgumas, įskaitant tik paties dalyvio atliktų darbų vertės vertinimą, buvo pakankamai aiškiai ir tiksliai suformuluota ir negalėjo suklaidinti tiekėjų. Be to, pačios ieškovės veiksmai tikslinant pateiktą informaciją patvirtina, kad tiekėja aptariamą reikalavimą suprato kaip apimantį tik pačius statybos darbus, o ne susijusias paslaugas, be to, kad turėjo būti išskaičiuota kitų subjektų atliktų darbų vertė.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas konstatavo, kad remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais (sumuodamas savo ir jų turimą patirtį) tiekėjas gali tik tuo atveju, jeigu šie subjektai (nepriklausomai nuo jų ir tiekėjo tarpusavio teisinio ryšio) pasiūlyme nurodyti kaip kartu vykdysiantys planuojamą sudaryti viešojo pirkimo sutartį, t. y. jungtinės veiklos partneriai arba subrangovai.

[**Ellex komentaras:** mūsų vertinimu, toks bendro pobūdžio išaiškinimas, nors ir pateiktas melagingos informacijos vertinimo kontekste, galimai nedera tiek su trečiųjų asmenų pasitelkimo reguliavimu (VPĮ 49 str.), tiek jį aiškinančioje teismų praktikoje suformuota „kvalifikacijos skolinimo“ koncepcija, be tam tikrų išimčių, reiškiančia ūkio subjekto pajėgumo pasitelkimą, nereikalaujant, kad jis tiesiogiai prisidėtų prie sutarties vykdymo; žr., pvz., LAT 2020-03-26 nutartį c. b. Nr. e3K-3-86-916/2020]

Trečia, Teismas pakartojo ankstesnę praktiką dėl informacijos pripažinimo melaginga, nurodė, kad nereikia nustatyti tiekėjo tyčios suklaidinti, o pakanka nerūpestingumo. Vis dėlto, kartu Teismas akcentavo, kad viena iš būtinų sąlygų yra tiekėjo *sąmoningas siekis* suklaidinti perkančiąją organizaciją. Dėl to, nenustačius sąmoningo siekio suklaidinti, gali būti vertinama, kad klaidinanti informacija pateikta arba dėl skirtingo pirkimo sąlygų interpretavimo, arba kai informacijos klaidingumo nebuvo galima objektyviai išvengti (tiekėjas įdėjo pastangas aiškinantis kitų subjektų teikiamos informacijos tikrumu). Teismas nurodė, kad pirmiau nurodyti informacijos pripažinimo melaginga kriterijai aktualūs ir tais atvejais, kai tiekėjai pristato daugiau įrodymų įvykdytų sutarčių, nei iš jų buvo reikalaujama.

[**Ellex komentaras:** mūsų vertinimu, melagingos informacijos subjektyvieji kriterijai – nerūpestingumas ir sąmoningas siekis suklaidinti yra iš dalies tarpusavyje priešaringi; be to, pernelyg griežta Teismo pozicija, kad VPĮ 46 str. 4 d. 4p. taikymas nepriklauso nuo to, ar likusių ir tikrovę atitinkančių duomenų pakanka nustatyti tiekėjo kvalifikacijos atitiktį (pvz., jei 1 iš 5 dokumentų klaidinantis, visa informacija bus pripažinta kaip melaginga, nepriklausomai nuo to, kad pagal likusius 4 dokumentus tiekėjas įrodo savo pajėgumą)]

TEISMŲ PRAKTIKA

Ketvirta, Teismas akcentavo, kad pagal VPĮ 46 str. 8 d. tiekėjo pašalinimas iš konkurso dėl pateiktos melagingos informacijos turi atitikti proporcingumo principą. Dėl to, prieš perkančiajai organizacijai pašalinant, ji privalo konkrečiai įvertinti individualų tiekėjų elgesį ir atitinkamas aplinkybes. Atsižvelgiant į tai, vien melagingos informacijos pateikimas negali lemti automatinio tiekėjo pašalinimo iš konkurso. Pakankamai rimto pažeidimo kriterijus vertinamasis, priklauso nuo padarinių ir tiekėjo elgesio. Perkančioji organizacija turi vertinti, ar prarastas pasitikėjimas tiekėju leis pasiekti racionalaus lėšų panaudojimo principą.

[**Ellex komentaras:** mūsų vertinimu, racionalaus lėšų panaudojimo principas nėra tinkamas kriterijus vertinti, ar tiekėjo pašalinimas iš pirkimo yra proporcingas, kadangi jo reguliavimo tikslai nesusiję su tiekėjų pašalinimu]

Penkta, Teismas konstatavo, kad tik perkančioji organizacija vertina tiekėjų patikimumą, todėl teismai tik patikrina, kaip šis vertinimas buvo atliktas. Dėl to teismai vertina, ar perkančiosios organizacijos sprendimas pagrįstas ir motyvuotas.

[**Ellex komentaras:** mūsų vertinimu, tokia išvada prieštarauja Teisingumo Teismo išaiškinimams byloje Klaipėdos regiono atliekų centras, C-927/19]

Šešta, Teismas nurodė, kad tiekėjas apsivalyti gali tik kitame pirkime, t. y. ne tame pačiame pirkime, kuriame tiekėjas buvo pašalintas iš pirkimo.

[**Ellex komentaras:** mūsų vertinimu, tokia išvada prieštarauja tiek kasacinio teismo (LAT 2021-11-17 nutartis c. b. Nr. e3K-3-278-969/2021), tiek Teisingumo Teismo 2021-06-03 sprendimo byloje *Rad Service*, C-210/20, išaiškinimams, kad tiekėjams galima pateikti korekcines priemones („apsivalyti“) ir tame pačiame pirkime]

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartį skaitykite [čia](#).

Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktika

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ – ellex.legal/lt

